

NOMÉS PARAULES BUIDES?

La paraula és una eina privilegiada de comunicació. Segur que tots hi estem d'acord. Què seria de nosaltres sense la paraula, oral o escrita? La relació interpersonal, tan necessària per a viure com l'aire pur i els aliments, quedaria certament molt reduïda.

És per això que cal fer una reflexió sobre l'ús abusiu i manipulador de la paraula que envolta la nostra societat, en general, i el nostre entorn, en particular: quantes paraules buides i viciades! No és un problema nou, però sí que és avui un problema especialment greu: la publicitat –i més ara, amb les rebaixes, després de l'agressivitat comercial nadalenca- ens bombardeja amb missatges provocadors que condueixen al consum més irracional. En el món de la política, molt sovint trobem dissociats discurs i acció: són evidents les informacions confuses, parcials i contradictòries en qüestions crucials com el tracte i les condicions laborals dels immigrants, els desastres ecològics, la “síndrome dels Balcans”, les “vaques boges”... És insòlit que fins i tot als nostres dies hi hagi qui prefereixi la intransigència (comportaments racistes, fonamentalismes...). I què es pot dir dels qui només coneixen el “diàleg” de la força i les bombes, assassinant o “justificant” ideològicament el terrorisme?.

Per un altre costat, la paraula donada ha perdut tota confiança i validesa en les nostres relacions. El soroll s'ha imposat a la conversa en els ambients d'oci dels joves. Entre companys o veïns i a les famílies es parla molt poc... o la comunicació s'ha convertit en un conjunt de fórmules fetes i mecàniques.

Podríem allargar –i molt- el llistat de paraules buides. Com a ciutadà m'afecten intensament les contaminacions que degraden la vida de la gent, a prop i lluny d'aquí: tenim nivells altíssims de contaminació atmosfèrica, alimentària, acústica... Però també em resulta igualment preocupant aquesta “contaminació del llenguatge”: sembla que avui la paraula val per a tot, la qual cosa significa que dia a dia està perdent el seu valor per possibilitar una comunicació honrada i profunda de veritats i esperances reals. Sóc una persona que creu fermament en el valor de la paraula. Crec en una Paraula que allibera i pacífica, una Paraula plena de Veritat i de Vida: la paraula de Jesús de Natzaret (i amb ella, tota la seva vida). I crec també que no totes les paraules del nostre present són buides i enganyoses: hi ha moltes persones i col·lectius, creients i no creients, que parlen diàriament amb tota claredat i sinceritat, amb una paraula plena de llum i de força per a transformar i millorar el món. Moltes vegades són veus apaivagades –fins i tot, sovint, perseguides- pels poders “oficialistes”; és clar que aquestes paraules només arriben als qui saben escoltar atentament i amb un cor net.

Seria injust concloure amb la constatació de l'abundància de paraules tramposes; també existeix actualment un ús digne i responsable de la paraula. I considero irrenunciable la denúncia –sense alarmismes ni desproporcions- de la utilització “desnaturalitzada” de la paraula. Cal reivindicar “la reconstrucció” d'aquesta mateixa paraula, en expressió de l'admirat Alfons Comín (tot un exemple de paraula neta i de diàleg).

Una reivindicació que inclou necessàriament el compromís de cadascun de nosaltres per parlar honradament i constructiva, sempre del costat de la Justícia i la Pau, amb fidelitat a la Veritat i a la Vida.

Constantino J. Pérez de Diego

Professor de l'Institut Superior de
Ciències Religioses de Vic